
Przedmowa

Słownik poprawnej polszczyzny PWN jest adaptacją i skróconą wersją *Wielkiego słownika poprawnej polszczyzny PWN* pod redakcją prof. Andrzeja Markowskiego (wyd. 2004). Oba słowniki przygotowano prawie równocześnie, zakładając zróżnicowane potrzeby odbiorców.

Słowniki poprawnościowe w większym stopniu niż inne słowniki pełnią rolę poradników językowych, które każdy, kto ma ambicję poprawnie mówić i pisać po polsku, powinien zawsze mieć pod ręką. Wychodząc naprzeciw takim potrzebom przygotowaliśmy słownik poręczny, aktualny, wiarygodny, łatwy do korzystania i niezbyt obszerny.

Hasła w tym słowniku różnią się od haseł zawartych w słownikach ogólnych, nie wyczerpują bowiem wszystkich informacji o danym słowie, zawierają tylko te informacje, które ostrzegają przed popełnieniem konkretnych błędów, np. w haśle *tapet* jest ostrzeżenie: *ten tapet, nie: ta tapeta*, w haśle *umniejszać* ostrzegamy przed wymową: *umiejszać*. Hasła czasami opatrzone są komentarzami merytorycznymi, które informują, że dany wyraz nie spełnia kryteriów poprawności językowej, np. w haśle *szansa* występuje komentarz: *słowo niepoprawnie używane w odniesieniu do sytuacji niekorzystnych*, w haśle *spożyć*: *pretensjonalne w języku potocznym*. Zwykle nie podajemy definicji wyrazów, chyba że przypuszczamy, iż ktoś może mieć wątpliwości co do ich znaczenia. Nie podajemy też wszystkich form odmiany wyrazu, lecz tylko te, w których często popełniane są błędy. Najczęściej są to formy dopełniacza lub wołacza liczby pojedynczej oraz mianownika i dopełniacza liczby mnogiej. Na przykład: *kaganiec*, lm *D. kagańców* (nie: *kagańcy*), *kabriolet*, lp *D. kabrioletu* (nie: *kabrioleta*). Podajemy przykłady niewłaściwego i właściwego użycia słowa, np. wyrazu *ubrać* nie powinniśmy użyć w połączeniu *ubrać sukienkę*, lecz *ubrać się w sukienkę* lub *włożyć sukienkę*, a także wybrane schematy składniowe, zwykle takie, w których często popełniane są błędy, np. *nienawiść do kogoś, czegoś* (nie: *dla kogoś, czegoś*, nie:

względem kogoś, czegoś, nie: wobec kogoś, czegoś, nie: w stosunku do kogoś, czegoś).

Ponieważ w ostatnim dziesięcioleciu zmieniło się wiele, nie tylko w polityce i gospodarce, ale także w języku, nasz słownik uwzględnia te zmiany. Językoznawcy usankcjonowali dwie normy językowe – wysoką (oficjalną) i niską (potoczną, nieoficjalną). W słownikach zaczęto uwzględniać coraz więcej wyrazów potocznych i wyrazów obcych, które weszły do polszczyzny, głównie z języka angielskiego. Znalazło to swój wyraz między innymi w dopuszczeniu akcentu na przedostatniej sylabie w niektórych wyrazach pochodzenia obcego. W związku z tym wyrazy takie, jak *fizyka*, *logika* można akcentować na dwa sposoby: w starannej polszczyźnie – *fizyka*, *logika*, potocznie – *fabryka*, *logika*.

Słownik poprawnej polszczyzny PWN rejestruje przede wszystkim słownictwo 2. połowy XX i początku XXI wieku. Pomija wyrazy dawne i przestarzałe. Opisuje nie tylko nazwy pospolite, ale także nazwy własne (imiona, nazwy geograficzne, postaci mitologiczne itp.) oraz skróty i skrótowce, których odmiana przysparza czasem trudności. Słownik zawiera też dwa wydzielone bloki haseł: części słowotwórcze i hasła problemowe, opisujące szczegółowe zagadnienia i pojęcia dotyczące języka. Informacje o budowie artykułu hasłowego zawarte są w osobnym rozdziale.

Mamy nadzieję, że *Słownik poprawnej polszczyzny PWN* będzie służył pomocą w rozstrzyganiu wielu trudnych problemów językowych i tym samym spełni oczekiwania naszych czytelników, którzy dbają o swój język i chcą być świadomi zmian w nim zachodzących. Nasz język przecież świadczy o nas.

Lidia Drabik i Elżbieta Sobol